

השבת - הגיגים

"כל המשמר שבת אחת כהלכתה, כאילו קיים כל התורה כולה".
עיקרה של תורת ישראל - "ואהבת לרעך כמוך", ואידך פירושא. בשבת, מצווים אנו במספר רב של מצוות הדורשות מאתנו שביתה והשארות בביתנו, הנתקות מחיי המעשה שבדרך כלל במרוצם ושאונם, מחרישים אזנינו משמוע קול זולתינו.

במשך ששת ימי המעשה כולנו עסוקים איש בעניניו, ולפעמים בעשיה משותפת של בני אדם גם נולד ריב.

אדם רץ כל ימיו, אין לו הזמן לקשור קשרי אהבה וידידות עם זולתו וכל ענינו - רדיפה אחר קיומו. בשבת, מצווים אנו על השביתה. לשבות ביום השביעי, להזניח את המעשה היומיומי, להפקיר את מירוץ הקיום, ו"להקפיא" את תנועת החיים במצב מסויים. אפילו לשנות בין חושך לאור ואור לחושך על ידי כיבוי והדלקה של אש - אסור.

הכל קבוע, אסור לעשות מלאכה, אסור ליצור הזדמנות לניגוד אינטרסים מעשיים בין בני אדם. ע"כ הכל קבוע.

מה שהוכן מבעוד יום, הוא שישמשנו בשבת. אנו מצווים להפסיק את השאון ולתת לאזנינו לשמוע ולהקשיב לרחשינו פנימה, ולרחשי ליבות הסובבים אותנו.

אולם, עדיין אין זה מספיק. אפשר לשבות אך באופן שכל אחד מתרחק לעולמו. על כן ציוותה תורה: "אל יצא איש ממקומו ביום השבת" אסור לצאת כלל. אלא כולם נשארים במקומם. חייב הנך ביום זה להיות עם הסובבים אותך, יתכן שמשמעו של ציווי זה הוא דווקא פנימי: שב בבית עם בני ביתך - הקשב. השבת היא יום שכל פעלו - עבודת הלב, ועבודה שבלב זוהי תפילה. לתפילת שבת חייבים צירוף אנשים וכן למצוות היום הקריאה בתורה. ולעדות בשניים "ויכולו", איש ורעהו. חייב אתה להיות עם בני עמך.

מובן ממילא שיום זה חייב להיות מנוצל לדבר היחיד שאינו נקשר בחומר - אהבת איש לרעהו, דווקא מתוך ניתוק ואי תלות האהבה במעשה גשמי, משום

- אע"פ שיקרים הדברים, וגם ראויים הם למי שאמרם, ראיתי חובה להעתיק כאן שניים שלשה גרגירים מראש אמיר מזוהר יתרו, שדומני שבאים לאפוקי מכיוון מחשבה הנל, ויעו"ש עוד באריכות בענין השבת.
"זאת חזי, בכלהו שאר זמנין וחגיגין בעי בר נש למחדי ולמחדי מסכני, ואי הוא חדי בלחודו, ולא יהיב למסכני עונשה סגי...עלה כתיב: וזכיתי פרש אל פניכם פרש חגיכם (מלאכי ב'). ואי איהו בשבתא חדי אף על גב דלא יהיב לאחרא, לא

ש"אהבה התלויה בדבר - בטל דבר בטלה אהבה" כאן צריך לבנות קשר רוחני אמיץ ואמיתי. אהבת ריעך - כמוך. את עצמך אינך אוהב בגלל שום סיבה חיצונית, אלא רק משום שאתה הוא אתה. על כן, אם משמרים ישראל שבת אחת כהלכתה - כאילו קיימו כל התורה כולה.

ואכן, אומר ריה"ל ב"כוזרי" - "אמנם על אף הסדר, אי אפשר שיעבור שבוע בלא שיתקלקלו הגוף והנפש, כי במשך ימות השבוע מצטברים מותרות עוכרים, שלא יתכן לבערם כי אם על ידי התמדה בעבודת ה' במשך יום תמים, נוסף על מנוחת הגוף... והנפש גם היא זוכרת ביום זה מה שאבד לה, מתוך שעסקה בצרכי הגוף. ביום זה היא כאילו מתרפאת ומחלימה מחולי שהיה לה, ומצטיידת בכוחות שידחו מעליה את החולי הזה לעתיד"... אולם, כל זאת, בתנאי" שיש להתמיד בעבודת ה' במשך יום תמים", עבודת ה' היא עשית רצונו, ורצונו - "בני, מה אני מבקש מכם, הא אני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבים זה לזה ומכבדים זה לזה" (תד"א) זוהי עבודתו, וזה פעלה של שבת.

כותב הרב, זצ"ל בהקדמה ל"שבת הארץ": "היחיד מתנער מחי' החול לפרקים קרובים בשבת... ומבקשת היא לה נתיבות עליונות, חפצים רוחניים - כפי טבע מקורה... יום קדוש אשר בו תתגלה נטית האומה, בהנטיה של החיים האלוקים כמו שהם ביחידיה" ומה נטית האומה, נטית החיים ביחידיה? - "שלושה סימנים יש באומה זו: רחמנים, בישנים וגומליי חסדים. כל מי שיש בו שלושה סימנים אלה, ראוי להדבק באומה זו, אין בו שלושה אלו, אין ראוי להדבק בה" (יבמות ע"ט). סימני האומה ונטית הטבע ביחידיה - כולן בין אדם לחבירו, כולן מידות ארציות שמתרוממות לאלוקות, זה הטבה המתגלה בשבת קודש אצל כל יחיד ויחיד השומר שבת כהלכתה, ועובד עבודת אלוקים בשבת - לזכך נפשו, לגלותה, ולנקותה מחול המעשה, המטריד ומרחיק מעליה בלא משים את שאיפתה זו.

ואכן, לקראת גילויים אלו של שבת קודש, חייב אדם לעסוק בתשובה. וכותב הרב זצ"ל: "בערב שבת קודש צריכים לעסוק בתשובה על כל העבר בימות החול, כדי לקבל קדושת שבת בלי שום מניעה מכל דבר חטא ועוון" (אורות התשובה יד ל"ג).

צריך להיזהר שאור הגנוז בנו שיתגלה בשבת קדשינו, לא יתגלה בסיאוב חטא ועוון, ולא יראה בטינוף. צריך לחשפו במלא אורו והדרו ולשוב בתשובה -

היבין עלה עונשא כשאר זמנין וחגיין. דכתיב: פרש חגיכם... ולא פרש שבתכם... ומשום דכל מהימנותא אשתכח בשבתא וכו'".
והמבין יבין שעיקר השבת בהתעלות כל העולמות לשרשם ולמקורם, ולא דוקא בחיבור שבין בני אדם, שזה יותר ענין החגים וכדברי הרמב"ם במורה (מונ" ח"ג פר' מ"ג).

שהיא המנקה והמסירה מחיצות וליכלוכים שגרם החטא, ומנענו מהאור האלוקי. צריך להתכוון לקראת התכלית, לקראת "פרי השבוע", כפי שכינה ריה"ל את השבת.

נבין אם כן את גודל השעה שלפני כניסת השבת בשעת ההתכוונות לקראת אותו היום - מעמד נשגב שתואר לעיל, והאירוהו חז"ל באור נוסף. "מנהגם של ישראל לקרוא עם קבלת שבת - שה"ש, שאין כל העולם כולו כדאי כיום שניתן בו שה"ש לישראל, שכל הכתובים קודש ושה"ש קודש קודשים, ואין בכל השבוע שעה מקודשת כשעה זו, שאז ניכר ומתגלה תוספת אור קדושת השבת בגוף האדם" ("פתח הדביר").

גודל שעה זו - שעת התשובה של קבלת שבת, קבלת עול תורה - שעת קיום כל התורה כולה.